

Διδαγμένο κείμενο

Μετάφραση

A1. Έτσι, λοιπόν προετοιμασμένοι (ή εφοδιασμένοι) στην αρχή οι άνθρωποι κατοικούσαν διασκορπισμένοι (ή εδώ κι εκεί), πόλεις όμως δεν υπήρχαν· αφανίζονταν λοιπόν από τα θηρία, επειδή από κάθε άποψη πιο αδύναμοι απ' αυτά ήταν, και οι τεχνικές γνώσεις ήταν σημαντική βοήθεια σε αυτούς για την ανεύρεση της τροφής τους, ανεπαρκείς ωστόσο για τον πόλεμο με τα θηρία - γιατί την τέχνη για την οργάνωση της πολιτείας (δηλ. την πολιτική τέχνη) δεν την είχαν ακόμη, της οποίας μέρος (ενν. είναι) η πολεμική- ένιωθαν, λοιπόν, την ανάγκη να συγκεντρώνονται (ή να συναθροίζονται) και να εξασφαλίζουν τη σωτηρία τους χτίζοντας πόλεις· κάθε φορά, λοιπόν, που συγκεντρώνονταν (ή συναθροίζονταν), αδικούσαν ο ένας τον άλλο, επειδή δεν είχαν την πολιτική τέχνη, ώστε πάλι διασκορπιζόμενοι καταστρέφονταν. Ο Δίας, λοιπόν, επειδή φοβήθηκε για το γένος μας μήπως χαθεί εντελώς, στέλνει τον Ερμή να φέρει (που έφερνε) στους ανθρώπους το σεβασμό και τη δικαιοσύνη, για να υπάρχει και τάξη στις πόλεις και δεσμοί που να συνδέουν τους ανθρώπους με φιλία (ή συνεκτικοί δεσμοί φιλίας).

B1. Σύμφωνα με το μύθο του Πρωταγόρα η πιθανή εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού χωρίζεται σε τρεις διακεκριμένες φάσεις, η δεύτερη από τις οποίες, η φάση του Προμηθέα, εγκαινιάζεται από την προσφορά του δώρου της φωτιάς («έντεχνος σοφία σύν πυρί»). Χάρη στις τεχνικές του, λοιπόν, δεξιότητες, που τον διαφοροποιούν από τα άλλα ζώα και τον εξομοιώνουν με τους θεούς, ο άνθρωπος θα αναπτύξει διάφορες τέχνες, μερικές από τις οποίες

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

αναφέρει ενδεικτικά ο Πρωταγόρας. Αναφέρεται καταρχήν η δημιουργία βωμών και αγαλμάτων των θεών και γενικότερα η ανάπτυξη της θρησκευτικής λατρείας.

Η φωτιά αποτελεί στοιχείο αναγκαίο της προόδου και στοιχείο θείας ουσίας, το θεικό δηλαδή μερίδιο που είχαν την τύχη, χάρη στην παρέμβαση του Προμηθέα, να λάβουν μόνο οι άνθρωποι. Είναι θεικό, γιατί το κατείχαν ως τότε μόνο οι θεοί, οι άνθρωποι το απέκτησαν με θεική παρέμβαση του Προμηθέα, ενώ επιτρέποντας στον άνθρωπο να αναπτύξει τεχνικό πολιτισμό, του επέτρεψε κατά συνέπεια να αναγνωρίσει την ύπαρξη των θεών, να δημιουργήσει θρησκεία, να αποκτήσει εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του, να μεταμορφωθεί σε δημιουργό της ζωής του και να αναγνωρίσει το θεό μέσα του, δηλαδή τη θεική του φύση. Η πρώτη και άμεση, λοιπόν, συνέπεια του δώρου της φωτιάς, σύμφωνα με τον Πρωταγόρα, είναι ακριβώς η εμφάνιση της θρησκείας.

Η θέση του για τη δημιουργία θρησκείας είναι κάπως διφορούμενη, εφόσον ο σοφιστής αόριστα χρησιμοποιεί τη φράση «*ένόμισεν θεούς*», που σημαίνει ότι γενικά και αόριστα παραδέχεται την ύπαρξη των θεών και όχι τη φράση «*ένόμισεν τούς θεούς*», που σημαίνει ότι αναγνωρίζει και πιστεύει στους θεούς που αναγνωρίζει και η πολιτεία. Ο Πρωταγόρας φαίνεται να δέχεται ότι το θρησκευτικό συναίσθημα είναι έμφυτο και ότι η λατρεία προσιδιάζει στον άνθρωπο, χωρίς όμως να παίρνει θέση σχετικά με την ύπαρξη του αντικειμένου της, δηλαδή των θεών, συνεπώς προς την αγνωστικιστική στάση του στο ζήτημα των θεών.

Αξιοσημείωτο είναι ότι ο Πρωταγόρας δεν ακολουθεί χρονολογική ούτε λογική σειρά, όταν περιγράφει την εξελικτική πορεία του πολιτισμού. Απλώς παρουσιάζει διάφορες όψεις από τις ωφέλειες του δώρου του Προμηθέα. Έτσι, η δημιουργία κοινωνιών αναφέρεται μετά τη γλώσσα και τη γένεση της θρησκείας, παρότι τα δύο αυτά στοιχεία προϋποθέτουν την κοινωνική συμβίωση. Ο σοφιστής αναφέρει πρώτη την ανάπτυξη της θρησκείας ως πρώτης και άμεσης συνέπειας του δώρου της φωτιάς και αφήνει τελευταία την κοινωνική συμβίωση για να αναπτύξει μετά από αυτήν τη θεωρία του για την αρετή. Το ένστικτο της πίστης και της λατρείας είναι θεμελιώδες στην ανθρώπινη φύση και η απόδοσή του σε θεική συγγένεια δεν είναι περίεργο σε μια αφήγηση που δίνεται σε μορφή λαϊκής μυθολογίας για να γίνει πιο ευχάριστη. Η θρησκεία λογίζεται ως ανθρωπολογικό δεδομένο, συμπεριλαμβάνεται στα ανθρώπινα επιτεύγματα και εντάσσεται σε ένα προηθικό στάδιο της πολιτισμικής ανέλιξης.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

B2. Σύμφωνα με τον μύθο του Πρωταγόρα, η ανθρώπινη ιστορία μοιράζεται σε τρεις διακεκριμένες φάσεις: στην πρώτη ο άνθρωπος σχηματίζεται βιολογικά, αλλά μένει «γυμνός, ανυπόδητος, άστρωτος και άοπλος» λόγω της απρονοησίας του Επιμηθέα. Στη δεύτερη, που εγκαινιάζεται από την προσφορά του Προμηθέα («έντεχνος σοφία σύν πυρί»), ο άνθρωπος ενισχύθηκε με στοιχεία επιβίωσης, αφού χάρη στη λογική του και στις έμφυτες τεχνικές δεξιότητές του ανέπτυξε τεχνικό πολιτισμό, εκδήλωσε το ένστικτο της θρησκευτικότητας και προσπάθησε να σχηματίσει τις πρώτες κοινωνίες. Κι ενώ το δώρο της φωτιάς προίκισε τη φύση του ανθρώπου με κάτι «θεϊκό» και του επέτρεψε να αντισταθμίσει την αμέλεια του Επιμηθέα, τελικά δεν τον έκανε ούτε «πολίτη», ούτε «σοφό». Έτσι, οι τέχνες τον αφήνουν έκθετο στην απειλή του ολοκληρωτικού αφανισμού που οφείλεται τόσο στους αγώνες του εναντίον των άγριων θηρίων, όσο κι εναντίον των άλλων ανθρώπων.

Πιο συγκεκριμένα, οι άνθρωποι σε πρώτο στάδιο κατοικούσαν διασκορπισμένοι (*ῥκουν σποράδην*), και δεν μπορούσαν να σχηματίσουν πόλεις, δηλαδή ευρύτερους οικισμούς που διέπονται από ξεχωριστούς νόμους και έχουν ξεχωριστή πολιτική εξουσία. Ως κύρια αιτία αδυναμίας συγκρότησης πόλεων, κατά τον Πρωταγόρα, ήταν η ίδια η ανθρώπινη φύση, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας ήταν η αδικία, εξαιτίας της οποίας κάθε φορά που συγκεντρώνονταν (*ὄτ' οὖν ἄθροισθεῖεν*), επειδή αδικούσαν ο ένας τον άλλο, αναγκάζονταν να διασκορπίζονται με κίνδυνο αφανισμού. Οι άνθρωποι εμφανίζονται, παρά την κατοχή δημιουργικής τέχνης να μη μπορούν να εξασφαλίσουν τη σωτηρία τους μέσα από έναν συντονισμένο πόλεμο εναντίον των άγριων θηρίων, αφού η πολεμική τέχνη δημιουργείται σε οργανωμένες κοινωνίες, δηλαδή απαιτεί οργάνωση και άρα προϋποθέτει την πολιτική τέχνη. Οι άνθρωποι βέβαια αντιλαμβάνονταν πως μόνο με τη συνάθροιση θα κατάφεραν να σωθούν, γι' αυτό και έκαναν απόπειρες να δημιουργήσουν πόλεις. Η επιβίωση του ανθρώπου, δηλαδή, οφείλεται στην ικανότητά του για κοινωνική ζωή, θέση του Πρωταγόρα, σύμφωνη με την ωφελιμισμό του.

Ως αποτέλεσμα του χρόνου, της ανάγκης, της λογικής και της πικρής πείρας που συσώρευαν οι άνθρωποι κατά τις επανειλημμένες απόπειρές τους κατάφεραν τελικά να αναπτύξουν δύο ηθικές αρετές, την «αιδώ» και τη «δίκη», που σε μυθικό επίπεδο τους τις χάρισε ο Δίας. Έτσι, στην τρίτη περίοδο του ανθρωπίνου πολιτισμού που εγκαινιάζεται από την επέμβαση του Δία, ο άνθρωπος σχημάτισε πόλεις και δημιούργησε την πολιτική οργάνωση. Οι άνθρωποι δέχονται κοινές ηθικές αξίες, την «αιδώ» και τη «δίκη». Χάρη σ' αυτά τα δύο στοιχεία, που είναι επίκτητα και σύμφυτα, αφού οι άνθρωποι τα απέκτησαν κάποια στιγμή μέσα στην

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ιστορική τους πορεία, και καθολικά, εφόσον με εντολή του Δία δόθηκαν σε όλους (πάντες μετεχόντων), μπόρεσαν τελικά να δημιουργήσουν οργανωμένες κοινωνίες (πόλεων κόσμοι) και να συνδεθούν με δεσμούς φιλίας (δεσμοί φιλίας συναγωγοί). Η αιδώς και η δίκη, που δόθηκαν στους ανθρώπους ως έννοιες, ως πρότυπα, έπρεπε να κατακτηθούν από αυτούς με τη λογική τους και με τον προσωπικό τους αγώνα. Άρα, κάθε γενιά πρέπει να τα κατακτά εκ νέου με τον προσωπικό της αγώνα. Έτσι οι κοινωνικοί ανταγωνισμοί περιορίζονται και δεν έχουν ως αποτέλεσμα την αλληλοεξόντωση των ανθρώπων. Το στάδιο αυτό εκπροσωπεί η πολιτική τέχνη και το πέρασμα γίνεται προοδευτικά και κάτω από το νόμο της ανάγκης.

«Αιδώς» είναι το αίσθημα ντροπής του κοινωνικού ανθρώπου για κάθε πράξη που προσκρούει στον καθιερωμένο ηθικό κώδικα του κοινωνικού περιβάλλοντος, καθώς και η αγανάκτηση που συχνά εκδηλώνεται με αποδοκιμασία για όποιον ενεργεί αντικοινωνικά. Για τους αρχαίους η αιδώς είναι η βασική απαίτηση που έχει η κοινωνία από έναν άνθρωπο που θέλει να λογίζεται ενάρετος. Είναι το αυτοσυναίσθημα που υπογραμμίζει τα όριά μας σε σχέση με τους άλλους, μας αποτρέπει από την παράβαση των άγραφων νόμων της ηθικής και εξασφαλίζει τον αλληλοσεβασμό και τη σεμνότητα· είναι το αίσθημα της ντροπής μπροστά σε κάθε άπρεπη πράξη, καθώς και το αίσθημα της ευθύνης που δεν μας επιτρέπει να κάνουμε πίσω μπροστά στο χρέος· είναι ο σεβασμός απέναντι στη δημόσια γνώμη, ο σεβασμός του ανθρώπου σε άνθρωπο, που καταλήγει να σημαίνει αυτοσεβασμός, η σωφροσύνη, ο αυτοέλεγχος και η φιλοτιμία. «Δίκη» είναι η αίσθηση του σωστού ή της δικαιοσύνης, η έμφυτη αντίληψη για το δίκαιο, ο σεβασμός προς τους γραπτούς νόμους της πολιτείας, ο σεβασμός των δικαιωμάτων των συνανθρώπων μας και οι ενέργειες για την αποκατάσταση αυτών των δικαιωμάτων, όταν αυτά καταπατώνται. Είναι το συναίσθημα της δικαιοσύνης, της έμφυτης αντίληψης για το δίκαιο και της διαρκούς θέλησης του ανθρώπου να αποδίδει στον καθένα αυτά που του ανήκουν σύμφωνα με γραπτούς και άγραφους νόμους. Με άλλα λόγια, είναι ένας ηθικός κώδικας που διέπει τις ανθρώπινες σχέσεις, οριοθετεί δικαιώματα και υποχρεώσεις και επιβάλλει την αποκατάστασή τους, όταν αυτά καταστρατηγούνται.

Οι δεσμοί φιλίας μεταξύ των πολιτών και μεταξύ των πολιτών και του κράτους είναι το αποτέλεσμα αλληλοσεβασμού, αισθήματος δικαιοσύνης και αμοιβαίας εμπιστοσύνης, στοιχείων δηλαδή που συνιστούν την αιδώ και τη δίκη. Από τις δυο αυτές έννοιες πηγάζει η πολιτική αρετή, με αυτές εξασφαλίζεται η αξιοπρέπεια του ανθρώπου, εμπεδώνεται η πολιτική ενότητα και η κοινωνική αρμονία. Κατοχυρώνεται η ισονομία και η ομόνοια, περιορίζεται η διχόνοια και η αντιπαλότητα. Σε συλλογικό επίπεδο, κατοχυρώνουν την ισονομία και την

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ισοπολιτεία, οριοθετούν τη δράση των ατόμων σε συγκεκριμένα πλαίσια, ενώ σε ατομικό επίπεδο, προάγουν ηθικά το άτομο, απαλλάσσοντάς το από ταπεινά ένστικτα και πάθη και από την ιδιοτέλεια. Κάθε πολιτιστικά προηγμένη κοινωνία, συνεπώς, θεμελιώνεται πάνω στις αξίες της αιδούς και της δίκης.

B3. Σύμφωνα με το μύθο, ο Δίας διέταξε τον Ερμή να μοιράσει την «αϊδῶ» και την «δίκην» σε όλους τους ανθρώπους, σε αντίθεση με την εξειδικευμένη κατανομή των άλλων τεχνών, γιατί αλλιώς θα ήταν αδύνατο να υπάρξουν οργανωμένες κοινωνίες. Αυτό σε πραγματικό επίπεδο σημαίνει πως στις οργανωμένες πολιτείες όλοι οι πολίτες σε κάποιο βαθμό διαθέτουν την πολιτική αρετή, χωρίς αυτό όμως να υπονοεί πως είναι έμφυτη και καθολική, αφού ακόμη και ο Δίας δεν μπορεί να εξασφαλίσει την καθολικότητά τους, με δεδομένο ότι δεν αποτελούσαν μέρος της αρχικής φύσης του ανθρώπου. Γι' αυτό αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο κάποιος να μην την κατέχει και ορίζει γι' αυτόν ως τιμωρία τον θάνατο. Άρα, δεν υπάρχει αντίφαση αν με τη λέξη «Δίας», εννοήσουμε την προδιάθεση, την έμφυτη καταβολή, τη δυνατότητα, το «δυνάμει» που με τη διατύπωση του Αριστοτέλη μετατρέπεται σε «ενεργεία» με τη διδασκαλία. Όσοι δεν έχουν συνείδηση των αξιών της αιδούς και της δίκης (τόν μή δυνάμενον) αποτελούν νοσηρά στοιχεία για την πόλη που έχει το δικαίωμα να τους τιμωρήσει, αφού πρώτα χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα για να τους αλλάξει. Παρότι σήμερα η θανάτωση θεωρείται σκληρό και απάνθρωπο μέσο, η αυστηρότητα της ποινής δείχνει και την πρωταρχική σημασία των δύο εννοιών για τη συγκρότηση και τη διατήρηση της κοινωνίας. Ούτε είναι, λοιπόν, ο άνθρωπος ούτε δεν είναι κάτοχος της πολιτικής, αφού γίνεται κάτοχός της όταν επωφεληθεί από τις προϋποθέσεις που του έχουν δοθεί. Πολιτικά, βρίσκεται σε μια κατάσταση «μεταξύ», κινείται ανάμεσα στη στέρηση και την κατοχή της πολιτικής. Άρα, η επιβολή της θανατικής ποινής από το Δία σε όσους δε μετέχουν στην πολιτική αρετή παρότι την είχε δωρίσει σε όλους, δείχνει τόσο τη δύναμη πολιτικότητας του ανθρώπου, όσο και την αναγκαιότητα κατοχής της από όλους, έστω και στον ελάχιστο βαθμό, επειδή η ύπαρξή της στον ένα δεν μπορεί να καλύψει την απουσία της στους άλλους. Επίσης, η αυστηρότητα της ποινής φανερώνει ότι η αιδώς και η δίκη πρέπει να αναπτύσσονται μέσα στην κοινωνική ζωή και σε μια δημοκρατική κοινωνία να βρίσκουν την πλήρη έκφρασή τους με δεδομένα, βέβαια, τη φυσική καταβολή και την ισοκατανομή τους.

Αξιοσημείωτο είναι ότι ο Πρωταγόρας συνδέει στην ενότητα αυτή την αρετή με την υγεία και την απουσία της με την αρρώστια. Η πολιτική αγωγή, επομένως, επιχειρεί να

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

αποκαταστήσει την αρετή στον πολίτη, όπως ακριβώς η ιατρική επιδιώκει τη θεραπεία του ασθενούς από την αρρώστια. Κατ' επέκταση, η πολιτεία απομακρύνει ή φονεύει τον ανεπίδεκτο μαθήσεως, όπως η ιατρική παραιτείται από τη θεραπεία μιας ανίατης ασθένειας. Ο σοφιστής δείχνει να αντιλαμβάνεται την πόλη ως έναν οργανισμό, η υγεία του οποίου απειλείται από διάφορες ασθένειες, ενώ αντίστοιχα εξασφαλίζεται από την καλή κατάσταση των επιμέρους οργάνων και μελών της. Έτσι και ο μη ενάρετος πολίτης σκοτώνεται για να προστατευτεί το σύνολο των πολιτών.

Η παραπάνω θέση για την αναγκαιότητα της πολιτικής αρετής επιβεβαιώνεται και στο μεταφρασμένο απόσπασμα, με ένα πιθανολογικό και αποφαιτικό επιχείρημα που στηρίζεται σε έναν επαγωγικό συλλογισμό *έκ τοῦ ἐλάσσονος πρὸς τὸ μείζον*, δηλαδή από το μικρότερο, το λιγότερο σημαντικό (εννοείται από τη διδασκαλία της ανάγνωσης, των μαθηματικών κ.λ.π.) στο μεγαλύτερο, το πιο σημαντικό (στη διδασκαλία της αρετής). Από τη στιγμή που αποδείχτηκε η αναγκαιότητα κατοχής της πολιτικής αρετής από όλους και άρα η αναγκαιότητα διδασκαλίας της προκειμένου να υπάρξει κοινωνική οργάνωση, ο Πρωταγόρας συμπέρανε πως είναι παράδοξο οι πολιτικοί άνδρες να διδάσκουν στα παιδιά τους πράγματα των οποίων η απουσία δεν επιφέρει σοβαρές κυρώσεις και να αδιαφορούν για τη διδασκαλία – μετάδοση της πολιτικής αρετής που αν κάποιος δεν την έχει μπορεί να υποβληθεί σε βαρύτερες ποινές. Οι ποινές που αναφέρονται μπορεί να είναι ο θάνατος, η εξορία, η δήμευση της περιουσίας και η συνολική καταστροφή του οίκου.

Εντύπωση προκαλεί ο τρόπος κλιμάκωσης των ποινών, καθώς ο σοφιστής ξεκινά από τη λιγότερο ανώδυνη, το θάνατο και φθάνει στην πιο σοβαρή, τη διάλυση του οίκου. Η κατάταξη αυτή αντανακλά και τις ηθικές αντιλήψεις της εποχής και τις απόψεις του Πρωταγόρα. Ο θάνατος, λοιπόν, δεν είναι η βαρύτερη ποινή, όπως στο μύθο, επειδή στα πλαίσια της οργανωμένης κοινωνίας η συμμετοχή στα κοινά και η προάσπιση του οίκου είναι μέγιστης σημασίας και άρα οι ποινές που σχετίζονται με αυτά είναι βαρύτερες επειδή απειλούν την κοινωνική και οικονομική ευμάρεια του οίκου και γενικότερα ολόκληρης της γενιάς.

- B4. α. Σωστό**
β. Λάθος
γ. Λάθος
δ. Σωστό
ε. Λάθος

B5.

λοχαγός: άγοντα, συναγωγοί

άγαλλίασις: άγάλματα

θρέψις : τροφάς , τροφήν

βαθμίς: βωμούς

άφιξις: ικανή

όχυρός: μετέσχε, εΐχον, εχοντες, εχων, μετεχόντων, μετέχοιεν, μετέχειν.

διάδημα: ύποδέσεις, δεσμοί

νεογνός: συγγένειαν, γένει, γένοιτο,

όλέθριος: άπώλλυντο, άπόλοιτο

δειςιδάιμων: δείσας

Γ. Αδίδακτο κείμενο

Γ1. Μετάφραση

Οι ναυτικές δυνάμεις, λοιπόν, των Ελλήνων τέτοιες ήταν και στα παλιά και στα νεότερα χρόνια. Όσοι, όμως, έστρεψαν την προσοχή τους σε αυτό (δηλ. στο ναυτικό) απέκτησαν πάρα πολύ μεγάλη δύναμη και με την αύξηση των εσόδων τους και με την επιβολή τους σε άλλους γιατί, κυρίως όσοι τυχόν δεν είχαν επαρκή γη, πλέοντας εναντίον των νησιών τα υπέτασαν. Στη στεριά, αντίθετα, δεν έγινε κανένας αξιόλογος πόλεμος, απ' όπου και κάποια ισχυρή δύναμη να αναδείχθηκε· όλοι οι πόλεμοι, λοιπόν, όσοι και έγιναν, ήταν εναντίον γειτονικών στον καθένα πόλεων, και εκστρατείες σε πόλεις πολύ μακριά από την πατρίδα τους με σκοπό την υποταγή άλλων δεν έκαναν οι Έλληνες. Γιατί δεν είχαν κάνει συμμαχία ακόμα με τις πολύ ισχυρές πόλεις ώστε να είναι υπήκοοι (ή ως υπήκοοι) ούτε πάλι οι ίδιοι μόνοι τους με ίσους όρους έκαναν κοινές εκστρατείες [...].

Μονάδες 10

Γ2.

ἦν	:	ἔσται
ἐλάχιστην	:	ἐλάττ(σσο)σι(ν)
προσσχόντες	:	πρόσχωμεν
ἐπιπλέοντες	:	ἐπιπλεΐτε
κατεστρέφοντο	:	κατεστράφθω

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

μάλιστα	:	μάλα
διαρκῆ	:	διαρκές
ἐκδήμους	:	ἐκδήμους
οὐδείς	:	οὐδεμιᾶς
ἐξῆσαν	:	ἐξελεθῆν

Γ3α.

τά ναυτικά	:	υποκείμενο του ρήματος «ἦν» (αττική σύνταξη)
αὐτοῖς	:	αντικείμενο στο «οἱ προσσχόντες» (ρηματικός τύπος σύνθετος με την πρόθεση πρόσ-)
ἄλλων	:	γενική αντικειμενική ως ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός στο «ἀρχῆ» (ουσιαστικό εξουσίας)
ἐπί καταστροφῆ	:	επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός σκοπού στο «οὐκ ἐξῆσαν» (ρήμα κίνησης)
ὑπήκοοι	:	επιρρηματικό κατηγορούμενο σκοπού ¹ που αναφέρεται στο εννοούμενο υποκείμενο «οἱ Ἕλληνες» και προσδιορίζει το ρήμα σκόπιμης ενέργειας «ξυνειστήκεσαν» (σύμφωνα με άλλους: επιρρηματικό κατηγορούμενο σκοπού)

Μονάδες 5

Γ3α.

Πλάγιος λόγος:

1^{ος} τρόπος: Ἄπαντες γινώσκουσιν ὅτι ἰσχύν περιποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ προσσχόντες αὐτοῖς.

(Διευκρίνιση: Η κύρια πρόταση κρίσεως μετατρέπεται στον πλάγιο λόγο σε ειδική πρόταση εκφερόμενη με απλή Οριστική, επειδή εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου).

2^{ος} τρόπος: Ἄπαντες γινώσκουσιν ἰσχύν περιποιήσασθαι ὅμως οὐκ ἐλαχίστην τοὺς προσσχόντας αὐτοῖς.

(Διευκρίνιση: Η κύρια πρόταση κρίσεως μετατρέπεται στον πλάγιο λόγο σε ειδικό απαρέμφατο με ετεροπροσωπία).

3^{ος} τρόπος: Ἄπαντες γινώσκουσιν ἰσχύν περιποιησαμένους ὅμως οὐκ ἐλαχίστην τοὺς προσσχόντας αὐτοῖς.

(Διευκρίνιση: Η κύρια πρόταση κρίσεως μετατρέπεται στον πλάγιο λόγο σε κατηγορηματική μετοχή).

¹ πρβλ. • Γ. Δ. Ζηκίδης, Θουκυδίδου Ιστορίαι, βιβλίον πρώτον, σελ. 45, εκδόσεις Δ. Παπαδήμα.

• Liddell – Scott, Μέγα Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσης, τόμος IV, σελ. 237.

Επιμέλεια: Αναστασάκη Γεωργία, Βελντέ Μαρία

Μεθοδικό Φροντιστήριο

Βουλιαγμένης & Κύπρου 2, Αργυρούπολη, Τηλ: 210 99 40 999
Δ. Γούναρη 201, Γλυφάδα, Τηλ: 210 96 36 300

www.methodiko.net